

Uzasadnienie

Plan zadań ochronnych (PZO) dla obszaru Natura 2000 Puszcza Darżłubska PLB220007, został opracowany na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, ze zm.).

Obszar Natura 2000 Puszcza Darżłubska PLB220007, stanowi Obszar specjalnej ochrony ptaków, wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 05 września 2007 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, którego aktualne brzmienie zawiera Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 25 poz. 133), na podstawie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r.- Dz. Urz. UE 26.1.2010 L 20).

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody sprawujący nadzór nad obszarem sporządza projekt planu zadań ochronnych na okres 10 lat, przy czym pierwszy projekt tworzy się w terminie 6 lat od dnia wyznaczenia obszaru specjalnej ochrony ptaków.

Projekt PZO sporządzono uwzględniając treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 ze zm.).

Teren, na którym znajduje się obszar Natura 2000 Puszcza Darżłubska PLB220007, w przeważającej części stanowi własność Skarbu Państwa, w zarządzie: PGL Lasy Państwowe – Nadleśnictwa Wejherowo. Nadzór nad lasami prywatnymi sprawuje Starosta Pucki (enklawa prywatnych gruntów leśnych i innych w obrębach: Piaśnica Mała, Domatówko Leśniewo, Brudzewo, Sławutowo). Powierzchnia obszaru Natura 2000 wynosi 6452,60 ha.

Pod względem administracyjnym obszar Natura 2000 Puszcza Darżłubska PLB220007, położony jest w województwie pomorskim, powiecie wejherowskim, gminy Wejherowo, na terenie miasta Reda i miasta Wejherowo oraz w powiecie puckim, gmina Puck.

Rozpatrywany obszar zaprojektowano z uwagi na występowanie gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 2009/147/WE: A223 włośchatka *Aegolius funereus* i A320 muchołówka mała *Ficedula parva*

Na podstawie analizy niepublikowanych materiałów Arkadiusza Sikory z 2012 r. w zestawieniu z wynikami przeprowadzonej w 2011 r. „Inwentaryzacji ornitologicznej obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 PLB220007 Puszcza Darżłubska” (Bzoma i in. 2011), stan ochrony obu gatunków oceniono na właściwy (FV). Liczebność włośchatki na omawianym obszarze jest stosunkowo wysoka, choć może być limitowana liczebnością i dostępnością normikowatych, stanowiących główny pokarm włośchatki. Aktualna wielkość siedlisk włośchatki jest wystarczająco duża i ich jakość odpowiednia dla długoterminowego przetrwania gatunku. Obszar Natura 2000 stanowi duży zwarty obszar leśny o znacznym udziale drzewostanów odpowiednich do gniazdowania dzięcioła czarnego, w którego dziuplach gniazduje włośchatka. Nie wykazano istotnie negatywnych zmian w populacji i siedliskach włośchatki. Typowe dla włośchatki są silne fluktuacje liczebności. Zachowanie gatunku na obszarze Natura 2000 w perspektywie 10 - 20 lat jest niemal pewne.

Liczebność muchołówki małej na omawianym obszarze jest wyjątkowo wysoka. Aktualna wielkość siedlisk jest wystarczająco duża i ich jakość odpowiednia dla długoterminowego przetrwania gatunku. Obszar Natura 2000 stanowi duży zwarty obszar leśny o znacznym

udziale drzewostanów odpowiednich do gniazdowania muchołówki małej. Nie wykazano istotnie negatywnych zmian w populacji i siedliskach muchołówki małej. Zachowanie gatunku na obszarze Natura 2000 w perspektywie 10 - 20 lat jest niemal pewne.

Nie stwierdzono istniejących zagrożeń dla obu gatunków.

Zaplanowane działania ochronne polegają na modyfikacji gospodarki leśnej pod kątem ochrony gatunków, za pomocą utrzymania dynamicznej równowagi w istniejącej powierzchni drzewostanów dojrzałych (dla włośchatki) i mieszanych oraz liściastych (dla muchołówki małej) oraz nielokowania ferm norki amerykańskiej w obszarze Natura 2000

Zaplanowany monitoring w przypadku włośchatki będzie dotyczył coroczne badania sieci około 50 punktów nasłuchowych oddalonych od siebie o około 1000 m, a w przypadku muchołówki małej badania na 20 powierzchniach próbnych (każda zajmująca 1 km², również corocznie.

Zaplanowane uzupełnienie stanu wiedzy zaplanowano w postaci wykonania inwentaryzacji aktualnie zajmowanych stanowisk lęgowych dzięcioła czarnego *Dryocopus martius* (gatunku kluczowego dla utrzymania siedlisk dla włośchatki, zajmujących jego dziuple) w celu ustalenia zasobności potencjalnych miejsc lęgowych (jednorazowo w przeciągu pierwszych pięciu lat obowiązywania PZO).

Stwierdzono potrzebę wskazania zmiany w dokumentach planistycznych niezbędną do utrzymania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, w postaci nielokowania ferm norki amerykańskiej w odległości bliżej niż 10 km od granicy obszaru Natura 2000.

Koszty monitoringu w ciągu 10 lat obowiązywania planu oszacowano łącznie na ok. 100 tys. zł.

Środki te planuje się pozyskać z funduszy wspierających finansowo działania ochronne na obszarach cennych przyrodniczo, np. WFOŚiGW w Gdańsku, NFOŚiGW, EFRR.

Nie wskazano potrzeby sporządzenia planu ochrony dla obszaru Natura 2000 gdyż zakres planu zadań ochronnych w pełni zapewnia zabezpieczenie przedmiotów ochrony.

Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zapewniono możliwość udziału osobom zainteresowanym i działającym w obszarze w pracach nad tworzeniem projektu PZO. W tym celu zorganizowano trzy spotkania dyskusyjne, których tematem były zapisy w projekcie PZO. Informację o zamiarze przystąpienia do sporządzenia PZO zamieszczono na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, tablicach ogłoszeń Urzędów: Wejherowo, Puck Urzędu Miasta Reda, Urzędu Miasta Wejherowo, Starostw: Wejherowskiego i Puckiego oraz w prasie („Gazeta Wyborcza” z dnia 8 października 2013 r.).

Udział społeczeństwa w postępowaniu na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 ze zm.) został zagwarantowany poprzez ogłoszenie informacji o możliwości zapoznania się z projektem PZO oraz o możliwości składania uwag i wniosków do planu. Informacje powyższe zostały zamieszczone w formie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, na stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, w prasie („Gazeta Wyborcza” z dnia 11 lutego 2014r.) oraz przesłane z prośbą o wywieszenie tablicach ogłoszeń Urzędów Gmin: Wejherowo, Puck, Urzędu Miasta Reda, Urzędu Miasta Wejherowo, Starostw:

Wejherowskiego i Puckiego oraz w prasie Na wniesienie uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych wyznaczono okres 21 dni. W tym czasie wpłynęły następujące uwagi i wnioski do przedmiotu powyższego postępowania:

1. Pismo Regionalnego Dyrektora Lasów Państwowych zn. spr. ZO-732-2-05/14 z dn. 20.02.2014r., cyt. „odpowiadając na pismo znak: RDOŚ-Gd-PNI.6320.31.2012.aw.7 z dnia 05.02.2014r. w sprawie projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Puszcza Darżłubska” Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Gdańsku zgłasza następujące uwagi do projektu zarządzenia: W załączniku nr 5 do projektu zarządzenia „Działania ochronne”,
  - 1) Lp. 2, dla gatunku włośchatka: do działań związanych z ochroną czynną gatunku wpisano: „...*Nie prowadzenie wycinki drzew w ramach cięć rębnych i trzebieży w okresie lęgowym włośchatki w miejscach stwierdzonego lub prawdopodobnego jej gniazdowania (do 100m od zajętych dziupli, a także miejsc stwierdzenia - w ramach monitoringu stanu ochrony włośchatki samców odzywających się głosem godowym lub przynajmniej dwukrotnego stwierdzenia samców odzywających się głosem terytorialnym...*” W myśl przepisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt strefa ochrony całorocznej miejsc lęgowych włośchatki wynosi 50 metrów od gniazda. RDLP w Gdańsku wnosi zatem o zmianę zapisu na zgodne z przepisami rozporządzenia z dnia 12 października 2011 r.: „...*Nie prowadzenie wycinki drzew w ramach cięć rębnych i trzebieży w miejscach stwierdzonego gniazdowania włośchatki w odległości do 50 m od gniazda*”. Uwagę uwzględniono w treści zarządzenia.
  - 2) „Lp. 4 dla gatunku włośchatka: do działań związanych z monitoringiem stanu przedmiotów ochrony wpisano jako podmiot odpowiedzialny RDOŚ w Gdańsku. RDLP w Gdańsku wnosi, aby badania punktów nasłuchowych włośchatki, odbywały się w obecności przedstawiciela zarządcy terenu.” Uwagę uwzględniono w treści zarządzenia w postaci wskazania podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie monitoringu RDOŚ w Gdańsku we współpracy z Nadleśnictwem Wejherowo.
2. Pismo pana Arkadiusza Sikory z dnia 25.02.2013 r., cyt.

„W niniejszym piśmie przekazuję uwagi dotyczące dokumentu: Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Puszcza Darżłubska PLB220007 w województwie pomorskim. Koordynator planu: Paweł Przybycin. Zastrzeżenia obejmują następujące punkty:

1. Stan populacji włośchatki w OSO Puszcza Darżłubska
2. Ocena stanu ochrony przedmiotów ochrony i analiza wymagań siedliskowych gatunków kluczowych
3. Propozycja prowadzenia gospodarki w lasach, w której dopuszcza się pogorszenie stanu populacji i siedlisk przedmiotów ochrony (włośchatki i muchołówki małej)
4. Lista gatunków będących przedmiotem ochrony
5. Propozycja monitoringu przedmiotów ochrony.

Ad.1 Informacje o stanie populacji włośchatki w OSO Puszcza Darżłubska są niekompletne. Należy je uzupełnić o wyniki z publikacji Mikusek & Sikora 2013, w której podano informacje o liczebności w latach 2012-2013. W projekcie PZO nie powołano się w źródłach na bardzo istotne opracowanie dotyczące liczebności włośchatki w latach 1998-1999 (Błaszczyk K. 1999. Rozmieszczenie, liczebność oraz wybiórczość środowiskowa włośchatki *Aegolius funereus* w Puszczy Darżłubskiej i

Lasach Lęborskich. Praca magisterska. SGGW, Warszawa). Autor opracowania nie prowadził prac terenowych, pomimo że zdawał sobie sprawę z niekompletności materiałów. Jeśli tak, to nie miał podstaw do prowadzenia dalszych analiz dotyczących stanu populacji włośchatki obecnego i przyszłego. Oceniając kompletność materiału zaprzecza sam sobie (cytat ze str. 53). „Nie prowadzono prac terenowych uzupełniających, przyjmując za wystarczające niepublikowane materiały Arkadiusza Sikory z 2012 r. w zestawieniu z wynikami przeprowadzonej w 2011 r. „INWENTARYZACJI ORNITOLOGICZNEJ OBSZARU SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW NATURA 2000 PLB220007 PUSZCZA DARŻLUBSKA” (Bzoma i in. 2011), które dostarczają wystarczających danych na temat występowania tego gatunku na omawianym obszarze. Jednak wobec braku opisu metodyki zbierania danych przez p. Arkadiusza Sikorę, jego niepublikowanych materiałów nie można aktualnie traktować jako pełnej inwentaryzacji tego gatunku na całym omawianym obszarze”.

Dane zebrane przez autorów zostały ocenione jako wystarczające napisania dokumentacji PZO, co nie oznacza, że stanowią wyniki, które mogłyby być uzyskane w wyniku przeprowadzenia pełnej inwentaryzacji. Do czasu uzyskania wyników z monitoringu, który zaplanowano w niniejszym zarządzeniu, są to jedyne dane jakimi dysponuje tutaj organ. Należy podkreślić, że zgodnie z § 3 pkt. 2) lit. b) Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. Nr 34 poz. 186 ze zm.) zakres prac koniecznych do sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru obejmuje: zgromadzenie, zweryfikowanie i uzupełnienie informacji o obszarze i przedmiotach ochrony, istotnych dla ochrony, w tym dotyczących występowania przedmiotów ochrony oraz opisu ich stanu, zagrożeń, wymogów i możliwości ochrony. Ww. przepis dopuszcza bazowanie przy sporządzaniu PZO na istniejących publikacjach i nie nakłada na wykonawcę wykonania inwentaryzacji przyrodniczej w terenie. Ponadto dla przedmiotu ochrony w obszarze zaplanowano coroczny monitoring gatunku włośchatki.

Odnośnie Pracy magisterskiej pn. „Rozmieszczenie, liczebność oraz wybiórczość środowiskowa włośchatki *Aegolius funereus* w Puszczy Darżlubskiej i Lasach Lęborskich”. Błaszczyk K. 1999 r., SGGW, Warszawa, organ tutaj wyjaśnia: opracowanie to dotyczy okresu znacznie wyprzedzającego uznanie obszaru Natura 2000 (2007 r.), a więc może zostać wykorzystane jako dane porównawcze, ale przy znanej naturalnej fluktuacji liczebności włośchatki, trudno przyjąć podawane tam wartości za „stan zerowy” w momencie wyznaczenia obszaru Natura 2000 Puszcza Darżlubska.

„Ad. 2. Ocena stanu ochrony przedmiotów ochrony w OSO Puszcza Darżlubska *Włośchatka*. Dla włośchatki zapisano, że stan ochrony jest dobry (FV), przy czym kryterium to zaproponowano zarówno do stanu populacji, stanu siedliska i perspektyw zachowania gatunku, jednak nie ma tu pokrycia w faktach. Nie można się zgodzić z taką oceną z kilku powodów:

- na przestrzeni kilkunastu lat nastąpił na tym obszarze spadek liczebności populacji (Mikusek & Sikora 2013 – cytat poniżej) „Porównanie liczebności włośchatki na powierzchni 42 km² w OSO Puszcza Darżlubska objętej liczeniami w latach 1999 i 2012 wskazuje, że w ostatnim roku była ona 2,5-krotnie niższa niż w roku 1999, osiągając obecnie zagęszczenie 2,1 teryt./10 km² przy 5,0–5,5 teryt./10 km² w roku 1999 (Błaszczyk 1999). Oba te cenzusy poprzedzone zostały urodzajem buka w roku 1998 i 2011 (Błaszczyk 1999, Załęski & Kantorowicz 2000, Bodył & Kantorowicz 2011). Jeszcze niższą liczebność włośchatki na tym terenie uzyskano w roku 2011, kiedy wykryto zaledwie jednego samca (A. Kośmicki, P. Zięcik, G. Bela – dane zebrane w ramach inwentaryzacji ornitologicznej ostoi) i również w roku 2013, kiedy stwierdzono 4 terytoria (A. Sikora – dane niepubl.). Rozstrzygnięcie charakteru tych zmian (fluktuacje, czy spadek liczebności) wymaga podjęcia regularnych liczeń

gatunku na tym obszarze i ocenę ewentualnego wpływu prowadzonej gospodarki leśnej na tym obszarze w ostatnich kilkunastu latach.” Potrzebne są coroczne liczenia w ciągu kilku sezonów i wykonanie rzetelnej analizy zmian siedliskowych w OSO i określenie, czy wykazany spadek liczebności związany jest z gospodarką leśną prowadzoną w OSO.”

W roku sporządzania dokumentacji PZO - 2013, Wykonawcy stwierdzili, że stan ochrony gatunku jest dobry, co nie oznacza, że może być on tak oceniony w kolejnych latach. Jednakże na dzień odbioru PZO nie brano pod uwagę fluktuacji liczebności gatunku w poprzednich latach. Zaplanowany coroczny monitoring z pewnością pomoże uzyskać wiarygodne dane na temat przyczyn ewentualnego spadku bądź wzrostu liczebności gatunku.

„Niejasny jest opisany stan siedliska, nie objaśniono, na jakiej podstawie uznano, że stan siedlisk jest dobry, nie podano powierzchni optymalnych siedlisk gatunku. Trzeba określić konkretnie, jaka jest obecnie powierzchnia optymalnych siedlisk gatunku i ich przestrzenne rozmieszczenie. Niewystarczające jest podanie lokalizacji dla 7 stanowisk włośchatki.

- pogorszenie stanu populacji i siedlisk włośchatki w OSO jest bardzo prawdopodobne w perspektywie 10-20 lat.

Obecny zapis w dokumencie na stronie 63 – tabela: „Utrzymywanie na dotychczasowym poziomie udziału drzewostanów dojrzałych: > 40 lat (Os), > 60 lat (Brz, Gb, Ol), > 80 lat (So, Św, Md, Dg, Kl, Jw., Ak, Lp), > 100 lat (Bk, Jd) bądź > 120 lat (Db, Js, Wz). Suma powierzchni wydziałów leśnych, spełniających powyższe wymogi wiekowe w odniesieniu do gatunku w nich dominującego wynosi aktualnie – na podstawie analizy danych leśnej mapy numerycznej nadleśnictwa Wejherowo – 2376 ha. Biorąc pod uwagę przestrzenno-wiekową dynamikę gospodarki leśnej i związane z nią fluktuacje powierzchni drzewostanów w różnym wieku, dopuszczalne jest okresowe zmniejszenie się wyżej opisanych powierzchni o maksymalnie 1/3. Do powierzchni tych zalicza się także kępy” Tak elastyczne potraktowanie powierzchni starych lasów z dużym prawdopodobieństwem doprowadzi do pogorszenia stanu ochrony włośchatki. Oczywiście, że nie jest możliwe utrzymanie proporcji wiekowo-gatunkowej na idealnie takim samym poziomie, ale dopuszczenie zmniejszenia odpowiednich siedlisk o 1/3 jest równoznaczne ze znaczącym pogorszeniem stanu siedlisk i ich struktury. Dopuszczalny poziom zmian to $\pm 5\%$.

Należy zmienić ocenę stanu ochrony włośchatki w OSO Puszcza Darżłubska na U1 (niezadawalający).”

Uwagę częściowo uwzględniono w treści zarządzenia. Zapis o dopuszczeniu zmniejszenia odpowiednich siedlisk o 1/3, zmieniono na zapis o dopuszczeniu zmniejszenia powierzchni odpowiednich siedlisk o maksymalnie 15%. Z danych posiadanych przez ten organ wynika, że w ciągu obowiązywania Planu urządzania lasu dla lasów Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Wejherowo na lata 2005-2014 powierzchnia drzewostanów ponad 100 – letnich zwiększyła się z 1610,25 ha do 1675,85 ha. Średnia ogólna miąższość drzewostanów wzrosła z 280,86 m³/ha do 324,32 m³/ha. Związane jest to z kumulacją powierzchni wchodzących w proces odnowienia, trwający w przypadku rębni stopniowych – a takie stosowane są na tym terenie – około 40 lat. Drzewostany pozostaną w grupie ponad 100 letnich przez cały trwający 40 lat proces odnawiania. W związku z powyższym powierzchnia drzewostanów ponad 100 letnich przez najbliższe 10-lecie będzie formalnie wzrastać. Dopiero po zakończeniu okresu odnawiania zmieni się ich klasyfikacja – staną się uprawami i młodnikami. Jednakże dopuszczenie zmniejszenia ich powierzchni tylko o 5% bez konkretnych wyliczeń powierzchni, mogłoby stanowić kolizję z planowanymi w przygotowywanym PUL cięciami odślanającymi, stanowiącymi ostatni etap odnawiania drzewostanu. W związku z powyższym, z powodu braku konkretnych danych dotyczących powierzchni przeznaczonej do użytkowania rębnią stopniową cięciem uprzątającym (IVU), przyjęto margines zmniejszenia powierzchni drzewostanów ponad 100 letnich o 15%, co

stanowi kompromis pomiędzy zbyt elastycznym podejściem wykonawcy PZO, jak i też restrykcyjną, ale nie popartą konkretnymi wyliczeniami propozycją dopuszczalnego zmniejszenia omawianej powierzchni do 5%.

Odnosząc się do propozycji zmiany stanu ochrony z właściwego na niezadowolający, uwagi nie uwzględniono, gdyż wynikałoby to bardziej z zasady przezorności niż z porównania i rzetelnej analizy posiadanych konkretnych danych.

„Mucholówka mała.

W przypadku mucholówki małej nie ma uzasadnienia zastosowanie kryterium FV z kilku powodów:

- brak jakichkolwiek danych dotyczących stanu populacji mucholówki małej z okresu poprzedzającego wykonanie cenzusu w roku 2011, tak więc nie można wnioskować o kierunku zmian liczebności i rozmieszczenia.

- niejasny jest stan siedliska, nie objaśniono, na jakiej podstawie uznano, że stan siedlisk jest dobry, nie podano powierzchni optymalnych siedlisk gatunku (samo zapisanie powierzchni lasów liściastych bez wskazania powierzchni siedlisk odpowiednich to za mało). Trzeba określić konkretnie, jaka jest obecnie powierzchnia optymalnych siedlisk gatunku, uwzględniając to, że gatunek preferuje lasy liściaste i mieszane głównie w wieku ponad 100 lat., o znacznym zwarcie, w których występuje drugie piętro podrostu liściastego.

- pogorszenie stanu populacji mucholówki małej w OSO jest bardzo prawdopodobne w perspektywie 10-20 lat.

Obecny zapis w tabeli na tronie 63 – *Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania* „Utrzymywanie na dotychczasowym poziomie udziału drzewostanów liściastych i mieszanych. Udział ten wynosi aktualnie – na podstawie SDF – 3672 ha. Biorąc pod uwagę przestrzenno-wiekową dynamikę gospodarki leśnej i związane z nią fluktuacje udziału poszczególnych gatunków w drzewostanie, dopuszczalne jest okresowe zmniejszenie się wyżej opisanych powierzchni o maksymalnie 1/4.”

Oczywiście, że nie jest możliwe utrzymanie proporcji wiekowo-gatunkowej drzew na takim samym poziomie, ale dopuszczenie zmniejszenia odpowiednich siedlisk o 1/4 jest równoznaczne ze znaczącym pogorszeniem stanu siedlisk i ich struktury, co wpłynie negatywnie na stan populacji i siedlisk gatunku. Dopuszczalny poziom zmian to $\pm 5\%$. Należy zmienić ocenę stanu ochrony mucholówki małej w OSO Puszcza Darżlubska na U1.”

Uwagę częściowo uwzględniono w treści zarządzenia. Utrzymywanie na dotychczasowym poziomie udziału drzewostanów liściastych i mieszanych nie jest związane z rodzajami stosowanych rębni, tylko z właściwym kształtowaniem udziału gatunkowego drzewostanów. Z uwagi na obserwowane w ostatnim 10-leciu szkody w drzewostanach świerkowych z powodu szkodników (głównie korników) i wiatrów huraganowych, prawdopodobne jest sukcesywne zmniejszanie, a nie zwiększanie się powierzchni drzewostanów iglastych z udziałem świerka. Trend ten dotyczy również drzewostanów sosnowych, jednakże nie z powodu kornika, a z powodu obniżonej odporności na wiatry wywalające w monokulturach sosnowych. W związku z powyższym działania odnośnie gatunku zmieniono na planowaną *modyfikację gospodarki leśnej pod kątem ochrony gatunku, poprzez pozostawienie w ramach wykonywania każdej rębni, na powierzchni manipulacyjnej nie mniej niż 5% powierzchni starodrzewu (drzewostanu macierzystego) wraz ze wszystkimi składnikami strukturalnymi (nienaruszone wszystkie warstwy), kształtowanie składu gatunkowego drzewostanów z przewagą gatunków liściastych, minimalizację udziału gatunków iglastych w składzie drzewostanu, unikanie wprowadzania monokultur iglastych, kształtowanie podszyciu z maksymalnym wykorzystaniem gatunków biocenotycznych oraz dążenie do utrzymywania na dotychczasowym poziomie udziału drzewostanów liściastych i mieszanych z dopuszczalnym okresowym zmniejszeniem się powierzchni dojrzałych drzewostanów liściastych i mieszanych o maksymalnie 15%.*

„3. Propozycja prowadzenia gospodarki w lasach.

Przedstawione w dokumencie zalecenia do ochrony są wręcz szkodliwe dla gatunków Priorytetowych w OSO. Należy wykreślić z zaleceń sformułowanie umożliwiające takie prowadzeniu gospodarki leśnej, które dopuszcza do zmniejszenia o 30% powierzchni odpowiednich siedlisk w przypadku włośchatki i o 25% dla muchołówki małej. Zapisać w to miejsce o możliwości zmian powierzchni optymalnych siedlisk w zakresie $\pm 5\%$. Konieczne jest wykonanie rzetelnej analizy wymagań siedliskowych kilku gatunków ptaków w OSO i sformułowanie konkretnych zapisów co do ich ochrony, tak żeby nie wpłynąć na pogorszenie stanu ochrony gatunku. Ma to tym bardziej istotne znaczenie, że w najbliższym czasie w roku 2015 będzie przygotowany dokument Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Wejherowo. Nie chodzi tu o zalecenia bardzo ogólne (jak w opiniowanym dokumencie), które nic nie wnoszą, jeśli chodzi o rzeczywistą ochronę siedlisk i gatunku.”

Uwagę częściowo uwzględniono w treści zarządzenia. Planowane zapisy dotyczące gospodarki leśnej zmodyfikowano, zgodnie z wyjaśnieniem podanym w akapicie powyżej. Kryteria procentowe dopuszczalnego zmniejszenia powierzchni drzewostanów dojrzałych obniżono do 15% dla obu gatunków. Niemożliwe jest zaplanowanie bardziej szczegółowych zapisów, przed przeprowadzeniem analizy aktualnych wyników monitoringu, który dopiero został zaplanowany.

„4. Lista gatunków będących przedmiotem ochrony

Obecnie na liście gatunków kluczowych w ostoi jest włośchatka i muchołówka mała. W opiniowanym opracowaniu sugeruje się usunięcie siniaka z listy przedmiotów ochrony. Pominięty jest tu dzięciół czarny, od którego obecności w największym stopniu zależy występowanie włośchatki i siniaka. Pomimo że ten kluczowy gatunek dzięcioła ma stosunkowo niską liczebność bezwzględną w OSO – 22-25 par (inwentaryzacja BULiGL z roku 2011), to jako „producent” dużych dziupli ma wyjątkowe znaczenie dla podtrzymywania populacji tych gatunków. Dlatego konieczne jest włączenie dzięcioła czarnego na listę gatunków będących przedmiotem ochrony. Automatyczne przyjmowanie wyliczeń populacji w stosunku do liczebności populacji krajowej nie ma w tym przypadku uzasadnienia i nawet jeśli liczebność dzięcioła czarnego w OSO Puszcza Darżłubska wynosi mniej niż 0,1% populacji krajowej, należy zrobić wyjątek i uznać go jako przedmiot ochrony w tym OSO. Również powinien być zachowany siniak, jest on gatunkiem o wzorcowym znaczeniu do wykrywania dziupli dzięcioła czarnego. Zgodnie z niniejszą propozycją należy dodać do przedmiotów ochrony dzięcioła czarnego i zachować siniaka, gatunki te stanowią bardzo dobrze uzupełniający się zespół gatunków związanych w okresie lęgów z dużymi dziuplami, które są wskaźnikami stopnia zachowania jednego z elementów siedliska włośchatki.”

Uwzględnienie niniejszej uwagi wykracza poza zakres niniejszego zarządzenia. Możliwe jest w nim planowanie działań wyłącznie dla gatunków stanowiących przedmioty ochrony w aktualnym SDF. Listę przedmiotów ochrony w obszarze tut. organ przyjął zgodnie z treścią SDF, zaktualizowanego w październiku 2013 (po zakończeniu inwentaryzacji BULiGL z roku 2011). Zgodnie z ww. dokumentem tylko dwa gatunki spełniają kryteria kwalifikujące do bycia przedmiotem ochrony: włośchatka i muchołówka mała, dlatego nie było możliwe włączenie siniaka i dzięcioła czarnego jako przedmiotu ochrony w obszarze.

„5. Propozycja monitoringu przedmiotów ochrony.

Włośchatka:

Oprócz monitoringu liczebności i liczebności włośchatki populacji konieczne jest wyszukiwanie zajętych dziupli przez włośchatkę, wytyczanie stref ochronnych i ich coroczne kontrole. Dotąd nie ma żadnej oficjalnie zatwierdzonej strefy włośchatki na

terenie OSO Puszcza Darżłubska, pomimo że upłynął rok od daty wysłania pisma do RDOŚ Gdańsk (do wiadomości nadleśnictwa Wejherowo), w którym wskazano lokalizację 7 stanowisk włośchatki i 1 sóweczki.

Uwagę uwzględniono w treści zarządzenia, w postaci zaplanowanego uzupełnienia wiedzy w postaci wykonania inwentaryzacji aktualnie zajmowanych stanowisk lęgowych dzięcioła czarnego *Dryocopus martius* (gatunku kluczowego dla utrzymania siedlisk dla włośchatki, zajmujących jego dziuple) w celu ustalenia zasobności potencjalnych miejsc lęgowych (jednorazowo w przeciągu pierwszych pięciu lat obowiązywania PZO). Niewyznaczenie stref ochronnych dla gatunku zdefiniowano jako zagrożenie istniejące, zaś w działaniach ochronnych wskazano na konieczność wyznaczenia stref dla gatunku, zgodnie z obowiązującymi przepisami szczegółowymi.

„Mucholówka mała:

Obecna propozycja monitoringu mucholówki małej jest nieodpowiednia. Wykonując liczenia gatunku na 5 powierzchniach 1 x 1 km co trzy lata, nie będzie możliwe określenie kierunku zmian liczebności gatunku w ostoi, jak również nie będzie możliwe monitorowanie relacji pomiędzy zmianami siedliskowymi a stanem populacji. 5 powierzchni 1 x 1 km stanowi zaledwie 8% części leśnej ostoi (62 km²) i tym samym wyniki pochodzące z zaledwie kilku powierzchni nie będą reprezentatywne.

Proponowany monitoring gatunku:

- coroczne liczenia na 20 powierzchniach 1 x 1 km; ze względu na preferowanie zespołów z bukiem, właśnie w nich powinno być wskazanych 75% powierzchni (N=15). Struktura wiekowa dominujących gatunków drzew liściastych (gł. buka) na powierzchniach w momencie rozpoczęcia liczeń powinna być reprezentatywna dla całego OSO.

- powinny być prowadzone 2 liczenia w sezonie w okresie od 10 do 25 maja, z odstępem czasu pomiędzy liczeniami na tej samej powierzchni przynajmniej 5 dni.

Ocena całej populacji gatunku w OSO Puszcza Darżłubska powinna być przeprowadzona co 5 lat. W sezonie z pełnym cenzusem liczenia może prowadzić zespół 4-5 obserwatorów, a w corocznych liczeniach na 20 powierzchniach wystarczy udział dwóch obserwatorów.”

Uwagę uwzględniono w treści zarządzenia.

„Dzięcioł czarny i siniak.

Wskazane jest włączenie do monitoringu populacji dzięcioła czarnego i siniaka. Konieczny jest monitoring dziupli dzięcioła czarnego na terenie OSO (stała rejestracja drzew z dziuplami dzięcioła czarnego, wykonanie pomiarów lokalizacji za pomocą GPS).”

Uwzględnienie niniejszej uwagi wykracza poza zakres niniejszego zarządzenia. Możliwe jest w nim planowanie monitoringu wyłącznie dla gatunków stanowiących przedmiot ochrony w aktualnym SDF. Niemniej jednak zaplanowano inwentaryzację dziupli wykutych przez dzięcioła czarnego.

„Wnioski.

Opiniowany dokument nie może być wykorzystywany do sformułowania oficjalnego zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru NATURA 2000 PLB220007 „Puszcza Darżłubska”. Przyczyn jest kilka:

- brak analizy czasowo-przestrzennej występowania włośchatki na terenie OSO;

- błędnie sformułowany stan zachowania przedmiotów ochrony, zarówno dla włośchatki jak i mucholówki małej, który powinien być zmieniony z FV na U1 (niezadawalający);

- zalecenia do prowadzenia gospodarki leśnej bardzo ogólne, dopuszczające pogorszenie stanu siedlisk, co z dużym prawdopodobieństwem doprowadzi do pogorszenia stanu populacji gatunków będących przedmiotami ochrony;

- brakuje analizy dotyczącej siedlisk wykorzystywanych przez gatunki kluczowe; a tym samym nie ma możliwości sformułowania zaleceń ochronnych w odniesieniu do konkretnych obszarów;

- błędnie sformułowane są zalecenia do monitoringu muchotłówki małej;

- pominięcie dzięciola czarnego, jako gatunku kluczowego.

Pobieżna analiza dokumentu dotyczącego OSO Lasy Lęborskie również wskazuje na szereg błędów. Podobnie było w opiniowanym przez mnie dokumencie OSO Dolina Słupi. Zespół przygotowujący te opracowania nie jest przygotowany merytorycznie do tego zadania, a próby analizy są powierzchowne lub ich brak.

Dokumenty te nie powinny stanowić podstawy do prowadzenia ochrony na obszarach OSO, mogą one być szkodliwe dla zachowania siedlisk i gatunków priorytetowych.”

Organ tut. wyjaśnia: zarówno projekt zarządzenia jak i szablon dokumentacji PZO został wykonany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. Nr 34 poz. 186 ze zm.) – zawiera wszystkie komponenty wymagane prawem. Z pewnością zaplanowane działania ochronne – pozostawianie drzew dziuplastych w trakcie zabiegów gospodarczych, wyznaczanie stref ochrony włośchatki, a także niewykonywanie prac z zakresu gospodarki leśnej w okresie lęgowym włośchatki w strefie 50 m od jej gniazdowania, dążenie do utrzymywania starodrzewi na dotychczasowym poziomie w obszarze Natura 2000 nie wpłynie negatywnie na stan ochrony włośchatki. Dodatkowo zaplanowany coroczny monitoring gatunku włośchatki i ewentualne wdrożenie działań naprawczych dla gatunku będzie zabezpieczał stan ochrony włośchatki na dotychczasowym poziomie. Ponadto uwzględniono propozycję zmiany planowanych działań ochronnych oraz monitoringu. Do innych uwag nie jest możliwe odniesienie się na obecnym etapie, jednakże uargumentowano to w akapitach powyżej. Zarządzenie w obecnym kształcie stanowi więc odmienny, ulepszony dokument, niż ten sprzed poddania udziałowi społecznemu.

Informację o projekcie planu zadań ochronnych zamieszczono w publicznie dostępnym wykazie danych, udostępnionym poprzez stronę internetową www.wykaz.ekoportal.pl, pod numerem 850/2013.

Projekt zarządzenia został uzgodniony, zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31 poz. 206 ze zm.) z Wojewodą Pomorskim, pismem z dnia .....

Ocena skutków regulacji (OSR)
do Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000
Puszcza Darżlubska PLB220007

1. Cel wprowadzenia zarządzenia

Celem wprowadzenia regulacji jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627, ze zm.).

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Zarządzenia będzie bezpośrednio oddziaływać na Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Gdańsku, PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Wejherowo, Urzędy Gmin: Wejherowo, Puck, Krokowa, Gniewino, Urząd Miasta Reda, Urząd Miasta Wejherowo, Starostwa: Wejherowskie i Puckie oraz osoby prywatne, posiadające tytuł prawny do nieruchomości, na terenie których zlokalizowany jest obszar Natura 2000.

3. Konsultacje społeczne

W opiniowaniu i konsultacjach społecznych projektu planu zadań ochronnych uczestniczyli przedstawiciele: Nadleśnictwa Wejherowo, Regionalnej Dyrekcyj Lasów Państwowych w Gdańsku, Urzędów Gmin: Wejherowo, Puck, Urzędów Miast: Reda, Wejherowo, Starostwa: Wejherowskiego i Puckiego, Okręgowej Rady Łowieckiej w Gdańsku, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Wejherowie oraz społeczeństwo, na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 ze zm.) oraz art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627, ze zm.).

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Koszty działań ochronnych i monitoringu w ciągu 10 lat obowiązywania planu oszacowano łącznie na ok. 100 tys. zł.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy

Zarządzenie nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Zarządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Zarządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej

Zarządzenie nie narusza zapisów zawartych w:

1) „Dyrektywie siedliskowej” – Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny

2) „Dyrektywie ptasiej” – Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.